

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Віктор ЛОПАТОВСЬКИЙ
08. 04 2025 р.

ПРОГРАМА

додаткового вступного іспиту зі спеціальності на навчання до аспірантури на
третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

Галузь знань: С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні
відносини

Спеціальність: С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за
спеціалізаціями)

Освітня програма: Економіка

Схвалена на засіданні кафедри
економіки, аналітики, моделювання
та інформаційних технологій в бізнесі
Протокол від «04» квітня 2025 р. № 9.

Зав. кафедри Павло ГРИГОРУК
Гарант ОП Валентина ЛУК'ЯНОВА

Програма розглянута та схвалена на засіданні вченої ради факультету економіки і
управління

Протокол від «08» квітня 2025 р. № 31/25.

Голова вченої ради факультету Віталій КАРПЕНКО

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Додаткове вступне випробування абітурієнтів з галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини» за спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)» (освітньо-наукова програма «Економіка») для вступу на навчання для здобуття ступеня вищої освіти «доктор філософії» на основі раніше здобутого ступеня вищої освіти магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста за іншою спеціальністю) здійснюється за допомогою засобів об'єктивного контролю для перевірки здатності до опанування освітньої програми рівня вищої освіти «доктор філософії» на основі здобутих раніше компетентностей відповідно до Правил вступу до Хмельницького національного університету.

ТЕХНОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ІСПИТУ

Вступний іспит (вступне випробування) проводиться у формі тестування із комп'ютерною обробкою результатів. Система проведення вступних іспитів є оригінальною розробкою ХНУ і захищена свідоцтвом про авторське право № 39534 від 08.08.2011 р. Вона розроблена на підставі таких документів: Закону України «Про вищу освіту», «Положення про приймальну комісію ХНУ», Порядку прийому до вищих навчальних закладів України та Правил прийому до Хмельницького національного університету.

Основні положення системи тестування із комп'ютерною обробкою результатів викладені нижче. Бази даних тестових завдань створюються для всіх модулів, з яких проводиться тестування, щорічно поповнюються і вдосконалюються.

Бази даних тестових завдань або навчальні програми, за якими вони створені, є відкритими. Університет щорічно оприлюднює їх у паперовому або в електронному вигляді.

Відповідальність за зміст і якість тестових завдань покладається на завідувача випускової кафедри та гаранта освітньої програми.

Для автоматизованого формування білетів використовують комплекс комп'ютерних програм, які компонують бази даних тестових завдань з кожної дисципліни, формують екзаменаційні білети за допомогою випадкової вибірки та роздруковують їх.

Екзаменаційні білети, що включають тестові завдання, формують і тиражують комп'ютерними засобами перед початком тестування. Білет включає 50 тестових завдань. Сформовані білети засвідчуються печаткою приймальної комісії.

Номер кожного екзаменаційного білета збігається з номером талона відповідей, який додається до нього.

Організація автоматизованого формування комплекту екзаменаційних білетів до вступних іспитів, контроль за ним покладається на відповідального секретаря Приймальної комісії або його заступника.

Тестування проводиться відповідно до розкладу в аудиторіях, що обладнані необхідними технічними засобами.

Пропуск вступників до аудиторії тестування проводить відповідальний секретар ПК та його заступники. При цьому перевіряється паспорт та перепустка, у якій вказана особа вступника, дата і час тестування.

Кожний учасник тестування витягує номер, який вказує його місце в аудиторії. Всі місця за столами пронумеровані.

В аудиторії тестування дозволяється присутність громадських спостерігачів.

Вступникам видаються титульні листи і проводиться роз'яснення щодо їх заповнення.

Після розміщення учасників тестування в аудиторії вступники особисто вибирають екзаменаційні білети, що розкладені на столі.

Після отримання екзаменаційних білетів вступники працюють над розв'язанням тестових завдань протягом встановленого часу.

Талони відповідей надаються кожному вступнику в одному екземплярі. Забороняється видача вступнику другого талона. Талон відповідей заповнюється вступником відповідно до роз'яснення щодо їх заповнення.

Після закінчення роботи над тестами, або добігання до кінця часу, відведеного на тестування, вступники здають підписані роботи разом з талонами відповідей, які до початку сканування знаходяться на столі екзаменатора.

Сканування талонів відповідей починається після здачі робіт всіма вступниками у їх присутності. Процес сканування талонів відповідей демонструється за допомогою проектору на великому екрані.

Після закінчення сканування та комп'ютерної обробки талонів відповідей результати тестування демонструються на екрані у вигляді екзаменаційної відомості, в якій відсутні прізвища вступників, а є лише номер екзаменаційного білета. Далі персонал приймальної комісії вносить в комп'ютер інформацію про відповідність номера екзаменаційного білета прізвищу вступника. На екрані демонструється екзаменаційна відомість з прізвищами вступників, яка роздруковується і завіряється відповідальним секретарем приймальної комісії.

Критерії оцінювання та фахового іспиту особливості переведення кількості правильних відповідей у 200-бальну шкалу затверджуються на засіданні Приймальної комісії та наводяться в додатку до Правил прийому.

ПЕРЕЛІК МОДУЛІВ (ТЕМ), НА БАЗІ ЯКИХ СКЛАДАЄТЬСЯ ІСПИТ

Модуль 1. Політична економія, Макроекономіка. Мікроекономіка

Загальні основи економічного розвитку

Предмет економічної теорії. Методологія дослідження економічних систем. Економічні системи в процесі розвитку світової цивілізації. Економічний прогрес і його рушійні сили. Людина — головна рушійна сила соціально-економічного прогресу. Науково-технічна революція і соціально-економічний прогрес

Товарно-грошові відносини і ринкова економіка

Товарне виробництво та його еволюція. Гроші та інфляція. Ринок і економічна система. Ринкова рівновага та механізми її досягнення. Конкуренція, концентрація і монополія. Типи і моделі економічних систем та їх еволюція

Світове господарство

Сутність світового господарства та закони і форми його розвитку. Міжнародні економічні відносини та їх структура. Економічні аспекти глобальних проблем

Світова економічна думка

Зародження, становлення і розвиток політичної економії з найдавніших часів до кінця XIX ст. Основні напрями сучасної економічної теорії. Українська економічна думка в контексті світової економічної теорії

Новітній курс економічної теорії

Неокейнсіанський напрям в економічній нобелелогії. Розвиток нобеліантами неокласичного напрямку. Неолібералізм. Неоінституціоналізм. Поведінкова економіка. Новітні технології економічного аналізу

Мікроекономіка

Сутність та основні види підприємств. Капітал і підприємництво. Витрати виробництва, ціни і прибуток. Ринок робочої сили і праці та заробітна плата. Менеджмент

і маркетинг на підприємстві. Відносини економічної власності у сільському господарстві та сфері торгівлі

Теоретико-методологічні проблеми макроекономіки

Відтворення та ефективність національного виробництва. Фінанси в системі економічних відносин. Місце та роль банків і позичкового капіталу в економічній системі. Циклічні коливання та кризи в економіці. Народонаселення, його зайнятість і соціальна політика держави. Державне регулювання економіки. Економічний суверенітет України та шляхи його досягнення. Сучасна економічна система та тенденції її розвитку на початку III-го тисячоліття

Перелік рекомендованої літератури:

1. Політична економія [Електронний ресурс] : навчальний посібник / М. С. Бріль, О. М. Кліменко, І. Ф. Лісна та ін. Харків :ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 280 с. URL: <http://surl.li/igyvw>.

2. Макаренко М. І. Макроекономіка : підручник / М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Ю. М. Петрушенко. 2-ге вид., переробл. Суми : Сумський державний університет, 2021. 307 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/86041/3/Makarenko.pdf>

3. Мікроекономіка: Навч. посібник / Н. М. Каменева, М. В. Косич, О. Ю. Александрова та ін. Харків: УкрДУЗТ, 2022. 305 с. URL: <http://surl.li/fcxkd>

4. Макроекономіка: навчальний посібник / А.О. Задоя, Ю.Є. Петруня. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2022. – 256 с.

Модуль 3. Економіка підприємства

Основи економіки

Підприємство як сучасна форма господарювання. Загальна характеристика підприємницької та господарської діяльності. Форми реалізації і основні напрями економічної політики держави. Державне регулювання господарської й підприємницької діяльності. Державна реєстрація і порядок ліквідації суб'єктів підприємництва. Договірні взаємовідносини у підприємстві. Міжнародна підприємницька діяльність. Елементи економічного оточення, ринкового та зовнішнього середовища функціонування підприємства. Механізм державного регулювання діяльності підприємства. Економічне регулювання та його важелі. Конкурентне ринкове середовище підприємства. Види конкурентних протиріч, визначення та класифікація конкурентів. Негативні та позитивні чинники наявності конкурентів на ринку.

Персонал підприємства, оплата праці

Персонал підприємства та його характеристика за кваліфікаційними ознаками. Принципи формування трудових ресурсів в умовах ринкової економіки. Основні завдання управління трудовими ресурсами на підприємстві. Показники руху трудових ресурсів. Продуктивність праці робітників: поняття та методи оцінки. Системи та форми оплати праці та їх характеристика. Мотивація трудової діяльності. Сучасна політика оплати праці. Тарифна система, її зміст, призначення та використання на підприємстві. Мінімальна заробітна плата і фактори, що її визначають. Державне регулювання оплати праці.

Основний капітал

Суть, види і функції капіталу. Виробничі фонди підприємства. Характеристика складу основних засобів за різними класифікаційними ознаками. Оцінка основних засобів: первісна, поновлена, залишкова вартість. Поняття ліквідаційної вартості. Фізичний та моральний знос основних засобів. Причини морального зносу та їх характеристика. Економічна природа амортизації основних засобів. Види амортизації, їх характеристика та призначення у відтворювальному процесі. Показники, що характеризують стан та рух основних засобів. Методи розрахунку середньорічної вартості основних засобів, коефіцієнти оновлення та вибуття, придатності основних засобів. Ефективність

використання основних засобів: поняття та критерії оцінки. Показники, що характеризують використання основних засобів, їх зміст та методика розрахунку. Аналіз ефективності використання основних засобів. Фактори, що обумовлюють рівень ефективності використання основних засобів та шляхи її підвищення. Відтворення основних засобів підприємства, умови та форми здійснення. Поняття капітальних вкладень та капітального будівництва. Нове будівництво, капітальний ремонт, реконструкція та технічне переобладнання підприємства, модернізація обладнання як форми відтворення основних засобів.

Оборотний капітал

Поняття оборотного капіталу. Характеристика складу оборотних коштів за різними класифікаційними ознаками. Показники оборотності оборотних коштів. Поняття оптимальної партії постачання та регламенту поставки. Критерії оптимізації партії постачання та обґрунтування її обсягу. Планування потреби підприємства в матеріальних ресурсах за елементами: основні матеріали, допоміжні матеріали, комплектуючі, паливо і електроенергія, інструменти, тара та інше. Норми витрат як основа визначення потреби підприємства в матеріальних ресурсах. Види норм і їх характеристика. Методи розробки норм витрат. Значення та напрямки підвищення ресурсозбереження на виробництві.

Запаси матеріально-сировинних ресурсів підприємства, їх необхідність та призначення. Класифікація виробничих запасів. Показники, що характеризують виробничі запаси, та методика їх розрахунку. Нормування виробничих запасів як важливий етап управління ними. Методи нормування виробничих запасів (сировини та матеріалів, інвентарю та швидкозношуваних предметів праці, інструменту, комплектуючих тощо).

Перелік рекомендованої літератури:

1. Гетьман О.О. Економіка підприємства: навч. посібник. / О.О. Гетьман, В.Н. Шаповал – К: Центр учбової літератури, 2019. – 480 с.
2. Лисак О.І., Андрєєва Л.О., Болтянська Л.О. Економіка підприємства: навчальний посібник. Мелітополь: Люкс, 2020. 272 с. URL: <http://feb.tsatu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/Lisak-O.I.-Andryeyeva-L.O.-Boltyanska-L.O.-Ekonomika-pidpriyemstva-Navchalnij-posibnik.pdf>
3. Економіка підприємства: підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. – 700 с. URL: <https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2021-03/%21%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%95%D0%9F%20%D0%9F%D0%A2%D0%91.pdf>
4. Економіка підприємства: розрахункова робота: навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка»; уклад.: Гречко А.В. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, – 2021. 57 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/45961/1/Ekonomika_RR.pdf
5. Захарченко В.І. Економіка підприємства. Теорія : навчальний посібник. / В.І. Захарченко, М.М. Меркулов, О.В. Балахонова. – Львів : Видавництво «Магнолія 2006», 2021. – 322 с.

ПЕРЕВЕДЕННЯ ТЕСТОВИХ БАЛІВ

Кожен екзаменаційний білет включає 50 тестових завдань, кожне із яких оцінюється одним балом. Таблиця переведення правильних відповідей у 200-бальну шкалу, наведена нижче.

Таблиця переведення тестових балів (правильних відповідей) тесту з додаткового іспиту зі спеціальності при вступі на ОС «Доктор філософії», що проводяться в Хмельницькому національному університеті до шкали 100–200

Кількість тестових балів (правильних відповідей)*	Бал за шкалою 100–200
1-4	Не складено
5	100
6	104
7	108
8	112
9	115
10	118
11	121
12	124
13	127
14	130
15	132
16	134
17	136
18	138
19	140
20	142
21	144
22	145
23	146
24	147
25	148
26	149
27	150

Кількість тестових балів (правильних відповідей)*	Бал за шкалою 100–200
28	151
29	152
30	153
31	154
32	155
33	156
34	157
35	158
36	159
37	161
38	163
39	165
40	167
41	169
42	171
43	174
44	177
45	180
46	184
47	188
48	192
49	196
50	200

* усі білети містять 50 питань з однією правильною відповіддю.